

SPRÁVA O PLNENÍ AKČNÉHO PLÁNU V PREVENCI OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025

ÚVOD

Správa o plnení Národného akčného plánu v prevencii obezity sa predkladá v polovici obdobia plnenia, teda za obdobie rokov 2015 až 2020.

Hlavným cieľom akčného plánu je zmierniť súčasný nepriaznivý vývoj výskytu obezity v SR prostredníctvom aktivít prevencie. Jedným z hlavných cieľov je zníženie miery obezity populácie zo 16,9 % obézných v roku 2015 z celej populácie Slovenskej republiky na 15,8 % podľa odporúčaní Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len OECD). Správa OECD Health at a Glance 2019¹ uvádza, že 51,5 % Slovákov vo veku nad 15 rokov uvádza v rámci samohodnotenia nadváhu a obezitu.

V dňoch 3. – 4. októbra 2016 sa v Bratislave uskutočnilo Neformálne zasadnutie ministrov zdravotníctva členských štátov EÚ (Informal EPSCO-Health), ktoré viedol minister zdravotníctva Slovenskej republiky. Rokovania sa zúčastnil aj európsky komisár pre zdravie a bezpečnosť potravín Vytenis Andriukaitis a regionálna riaditeľka WHO pre Európu Zsuzsanna Jakab. Témou, ktorá na stretnutí rezonovala, bolo aj skvalitňovanie potravín (reformulácia potravín). Diskutujúci sa zamerali na získanie a vyhodnotenie osvedčených postupov členských štátov v tejto oblasti vzhľadom na neustále sa zvyšujúci výskyt nadváhy a obezity v Európe, ktorý už dosiahol úroveň epidémie, je potrebné apelovať na zníženie nadmerného príjmu energie, nasýtených tukov, transmastných kyselín, cukru a soli v potravinách. Predstaviteľom rokovania boli v stručnosti prezentované výsledky iniciatívy SK PRES v oblasti reformulácie potravín, výsledky práce expertov Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“) pod vedením MUDr. I. Truskovej, PhD., t.j. prehľad najlepších skúseností členských štátov EÚ v oblasti reformulácie potravín, vychádzajúc z údajov členských štátov poskytnutých v rámci Trio dotazníka pre SK PRES. Komplexne spracovaná dokumentácia tejto iniciatívy - „Best practices of the Member States in food reformulation“ bola odovzdaná všetkým účastníkom rokovania.

PLNENIE JEDNOTLIVÝCH PRIORITNÝCH OBLASTÍ

Oblasť aktivity 1: Podpora zdravého štartu do života

Priorita: Zabezpečiť účinný prístup v rannom štádiu čo najskôr

Rok 2016

Komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity. V súvislosti s plnením úloh sa každoročne

¹ OECD (2019), Health at a Glance 2019: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/4dd50c09-en>

realizujú aktivity v oblasti podpory zdravého štartu do života, podpory zdravšieho prostredia v školách a realizácia aktivít súvisiacich s poskytovaním nutričného vzdelávania odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení. Každé tri roky sa realizujú aktivity v rámci priority v oblasti podpory pohybových aktivít.

Rok 2018

V rámci tohto akčného plánu participovali jednotlivé Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (ďalej len „RÚVZ SR“) aj v roku 2018 na posilňovaní oblasti Zdravého štartu do života, čo zahŕňa edukáciu a preventabilné pôsobenie na ženy v období tehotenstva, prenatálneho vývoja plodu, rovnako tak aj obdobie a zvládnutie samotného pôrodu a tiež popôrodnej fázy- predovšetkým podpora a zdôraznenie potreby a výhod dojčenia. Túto aktivitu realizujú jednotlivé regionálne úrady formou prednášok a besied, predovšetkým v spolupráci s materskými centrami, prípadne príslušnými pôrodnicami danej oblasti.

Podpora dojčenia, včasnej vzťahovej väzby a uplatňovania zásad BFHI

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „MZ SR“) od roku 2018 postupne prevzalo a implementovalo usmernenie WHO s názvom „Desať krokov k úspešnému dojčeniu“, ktoré pomáha motivovať zdravotnícke zariadenia, resp. zdravotníckych pracovníkov, ktoré poskytujú služby starostlivosti o matky a novorodencov k efektívnejšej podpore dojčenia. MZ SR v spolupráci s odbornými spoločnosťami (gynekologicko-pôrodnickou spoločnosťou a pediatrickou spoločnosťou a komorou sestier a pôrodných asistentiek) prostredníctvom realizácie národných projektov („Tvorba nových a inovovaných štandardných klinických postupov a ich zavedenie do medicínskej praxe.“, „Tvorba nových a inovovaných postupov pre výkon prevencie a ich zavedenie do medicínskej praxe.“) pripravilo štandardný postup na výkon prevencie s názvom „*Starostlivosť o matku a novorodenca podľa zásad Baby-friendly Hospital Initiative (BFHI) – podpora vzťahovej väzby a laktácie*“, ktorý obsahuje všetky odporúčania WHO. MZ SR pripravilo a spustilo na svojej webovej stránke online dotazník pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pod názvom „Vstupné a priebežné interné hodnotenie ZZ.“ MZ SR v spolupráci so Slovenskou pediatrickou spoločnosťou zabezpečilo vyškolenie takmer 250 zdravotníckych pracovníkov pod vedením lektorov s medzinárodným odborným IBCLC certifikátom, lektorov z oblasti psychológie, psychiatrie a lekárskej etiky a práva v zdravotníctve formou workshopov.

Rok 2019

MZ SR v roku 2019 akreditovalo študijný program sústavného vzdelávania „Príprava profesionálneho laktačného konzultanta“.

MZ SR vytvorilo priestor pre spoluprácu s patientskými organizáciami, ktoré pripravili verziu štandardného postupu pre verejnosť, teda matky a ich rodiny. Súčasťou štandardného postupu je inforgrafika a metódach dojčenia, laktácie a bondingu.

Rok 2020

Na základe poverenia ministra zdravotníctva v 1. štvrtroku 2020 MZ SR vytvoril odbornú skupinu, ktorá vykonala dva klinické audity na kontrolu dodržiavania zásad BFHI u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti FNsP Žilina a FN Trenčín.

Oblasť aktivity 2: Podpora zdravšieho prostredia v školách

Priorita: Ustanoviť zdravie ako prioritu na školách

Rok 2016

Projekt „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV“. Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia. Sledovanie pohybovej aktivity detí počas hodiny telesnej výchovy sa uskutočnilo v 360 základných školách v SR, z toho v 179 ZŠ v mestách (49,72 %) a v 181 ZŠ (50,28 %) na vidieku. V čase prieskumu cvičilo na školách spolu 90,84 % detí z celkového počtu sledovaných detí. Z celkového počtu vidieckych detí cvičilo na sledovanej hodine TV 89,98 % detí a z celkového počtu mestských detí bolo do sledovania na hodine TV zapojených 91,88 % detí.

V rámci plnenia úloh vyplývajúcich z „Národného akčného plánu pre podporu pohybovej aktivity na roky 2017 – 2020“ (NAPPPA), ktorý vláda SR schválila 3. mája 2017 a prijala uznesením č. 2018/2017 sa začala realizácia úlohy č. 5.1.3 „Testovanie telesnej zdatnosti, hodnotenie držania tela a meranie antropometrických ukazovateľov u žiakov základných škôl. Hodnotenie úrovne pohybovej aktivity, stravovacích návykov a životného štýlu v súvislosti s nameranými ukazovateľmi.“ Vykonali sa merania žiakov vybraných základných škôl odbornými pracovníkmi príslušných regionálnych úradov verejného zdravotníctva SR a zozbierali sa dáta z týchto meraní. Študentom zapojeným do projektu NAPPPA boli poskytnuté edukačné materiály obsahovo spracované pracovníkmi ÚVZ SR v spolupráci s RÚVZ SR so sídlom v Liptovskom Mikuláši vo forme intervenčných letáčikov o rizikových faktoroch a dôsledkoch nedostatku pohybovej aktivity. V júni 2019 sa uskutočnilo zasadnutie medzirezortnej pracovnej skupiny pre tvorbu NAPPPA. Na stretnutí boli prezentované spracované výsledky prieskumu v rámci úlohy 5.1.1 ako aj diskusia k realizácii prebiehajúcej úlohy č. 5.1.3 NAPPPA. Súčasťou zasadnutia bola aj prezentácia dosiahnutých výsledkov v rámci NAPPPA za ostatné zúčastnené rezorty.

Oblasť činnosti 3: Tvorba zdravej voľby

Priorita: Zabezpečiť širokú dostupnosť vhodnejšej voľby potravín pre deti a mládež

Rok 2015

V roku 2015 Poradenské centrá ochrany a podpory zdravia pri úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike realizovali „Dni otvorených dverí“, aktivity mobilných poradní zdravia (meranie TK, meranie antropometrických ukazovateľov, stanovenie BMI a WHR indexu, meranie percenta telesného tuku, hladiny CO). Bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti výživy, pohybovej aktivity ako aj meranie fyzickej zdatnosti a následných

odporúčaní k zmene životného štýlu pre mužov, ženy i seniorov. Uskutočnili sa prednášky a besedy zamerané na význam pohybu a prevencie obezity. Hlavným cieľom spomínaných aktivít bolo zvýšenie zdravotného uvedomenia a správania sa celej populácie v oblasti fyzickej aktivity, s následným pozitívnym efektom na ich zdravie. V priebehu druhého polroka 2015 bolo zrealizované školenie pre pracovníkov Poradenských centier ochrany a podpory zdravia pri RÚVZ SR v hoteli Poráč park, okres Spišská Nová Ves, v súvislosti s aktualizáciou metodických príručiek pre základné a nadstavbové poradne zdravia.

ÚVZ SR ako člen medzirezortnej skupiny pod gesciou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „MPRV SR“) spolupracoval pri realizácii programu „Školské ovocie a zelenina“. Projekt sa realizuje od roku 2008. Všeobecným cieľom projektu je zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí predškolského a mladšieho školského veku, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity. Súčasťou projektu sú aj sprievodné vzdelávacie opatrenia. V školskom roku 2014/2015 uskutočňovali za rezort zdravotníctva pracovníci všetkých RÚVZ v SR početné sprievodné vzdelávacie aktivity, v súvislosti s danou problematikou (besedy v problematike správna výživa a stravovanie, dávajúc do popredia zeleninu a ovocie, diskusie s odborníkmi, využívanie edukačných a zdravotno- osvetových materiálov, exkurzie, odborné konzultácie, prezentácie, vymaľovánky pre deti v MŠ a pod.). Každoročne sú aktivity odpočítované do hlásenia k programu „Školské ovocie a zelenina“.

Roky 2018/2019

MPRV SR sa naďalej podieľa na plnení cieľov Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 realizáciou Školského programu na materských školách, základných školách a školách so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. V termíne od 1. augusta 2017 sa školský program pre ovocie a zeleninu a školský program pre mlieko spojili do jedného právneho rámca. Pravidlá sú zamerané na vyššiu efektívnosť, cielenejšiu podporu a posilnenie vzdelávacieho rozmeru. Nový právny rámec stanovuje Školský program pre ovocie, zeleninu a mlieko, ktorého cieľom je trvalé zvyšovanie podielu týchto výrobkov v strave detí v období kedy sa formujú ich stravovacie návyky. V školskom roku 2018/2019 a 2019/2020 sa uskutočnili odborné semináre, kde bol prezentovaný aj Školský program. Jednalo sa o semináre pod názvom „Materiálno - spotrebné normy pre školské stravovanie 2018 a zmeny stravovacích návykov detí a žiakov v školách“ (2018) a „Individuálny prístup k stravovaniu dieťaťa a kvalita potravín zo slovenských regiónov“ (2019). Semináre boli určené pre odborných zamestnancov školských úradov a pre vedúcich zamestnancov zariadení školského stravovania. MPRV SR každoročne pripravuje legislatívu týkajúcu sa Školského programu. Od 1.8.2020 je v platnosti nové nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 195/2020 Z. z. o poskytovaní pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia, zeleniny, mlieka a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školách. Školský program je financovaný z prostriedkov EÚ a z prostriedkov štátneho rozpočtu. Deťom zapojeným do programu sa poskytuje mlieko, ovocie, zelenina a výrobky z nich za cenovo výhodnejších podmienok.

Tabuľka č. 1: Prehľad čerpania finančných prostriedkov v Slovenskej republike v školskom roku 2018/2019 a v školskom roku 2019/2020

	Finančné zdroje z EÚ (EUR)			
Školský rok	Mlieko	Ovocie a zelenina	Spolu z EÚ	Čerpanie (%)
2018/2019	1 094 760,00	2 186 812,00	3 281 572,00	100 %
2019/2020	1 140 984,00	2 206 132,00	3 347 116,00	100 %
	Finančné zdroje zo ŠR (EUR)			
	Mlieko	Ovocie a zelenina	Spolu zo ŠR	Čerpanie (%)
2018/2019	2 529 703,50	1 950 296,50	4 480 000,00	75 %
2019/2020	2 672 249,00	2 092 842,00	4 765 091,00	21%*

Zdroj: PPA; vlastný prepočet, *čerpanie k 19. 11. 2020

Tabuľka č. 2: Počet detí, žiakov a škôl zapojených do Školského programu v školskom roku 2018/2019 a v školskom roku 2019/2020

	Školský rok 2018/2019		Školský rok 2019/2020	
	ŠM	ŠOZ	ŠM	ŠOZ
Počet zapojených škôl	2 682	3 654	2 779	3 850
Počet zapojených žiakov	477 869	574 441	463 812	593 003
Počet dodávateľov	7	37	10	41

Zdroj: PPA

Oblasť aktivity 4: Obmedzenie marketing a reklamu deťom a mládeže

Priorita: Obmedziť vystavenie detí reklame na jedlo/nápoje s vysokým obsahom tukov, cukrov a soli

Rok 2016

V roku 2016 sa začalo 18 mesačné predsednícke trio krajín Holandsko, Slovensko a Malta (trio od 1. 1. 2016 do 30. 06. 2017). V 1. polroku 2016 pod vedením Holandska, v 2. polroku 2016 pod vedením Slovenska a 1. polrok 2017 bude pod vedením Malty.

Prioritnými témami predsedníckeho tria Holandsko, Slovensko a Malta v oblasti verejného zdravia je pokračovať v nastavení opatrení pre zlepšenie zdravia občanov EÚ z hľadiska zlepšenia zloženia potravinárskych výrobkov z pohľadu rizikových faktorov výživy a podporiť spoločné úsilie v boji proti detskej obezite – hodnotenie polovice obdobia od účinnosti EU Akčného plánu detskej obezity 2014-2020.

Roky 2020/2021

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „MŠVVŠ SR“) usmerňuje školy nasledovne:

- ak je v škole alebo v školskom zariadení v prevádzke automat alebo bufet, ktorý je dostupný deťom a žiakom, Akčný plán prevencie obezity na roky 2015 – 2025 ukladá:
 - a) obmedziť predaja nealkoholických sladených nápojov v školách,
 - b) sortiment tovaru nemôžu tvoriť alkoholické nápoje, nápoje s pridaným cukrom, nápoje s obsahom kofeínu, chinínu, energetické nápoje a tabakové výrobky,

- c) odstrániť akúkoľvek marketingovú podporu jedál s vysokým obsahom soli, tuku a cukru.

Oblasť aktivity 5: Informovanie rodiny

Priorita: Informovať a vzdelávať rodičov detí o správnom spôsobe stravovania tzv. správnej voľbe potravín

Rok 2017

Pri príležitosti vyhláseného Svetového dňa potravy, 16. októbra 2017, bola poskytnutá odborná garancia 5. ročníku súťažného projektu „Hovorme o jedle“, ktorého organizátorom je Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora a Centrum rozvoja znalostí o potravinách n.o. Pracovná skupina, vytvorená z odborných garantov, hodnotila jednotlivé súťažné príspevky a podieľala sa na výbere víťazov. Forma súťaže aktívne pomáha pri vzdelávaní detí a mládeže o potravinách a dobrých stravovacích návykoch, o úlohe potravín pri ochrane zdravia a ich význame pre tvorbu a ochranu životného prostredia, regionálny rozvoj a zamestnanosť. Na Slovensku sa v školskom roku 2016/2017 uskutočnil prvý ročník projektu „Viem, čo zjem“, ktorý je súčasťou globálneho programu Nestlé Healthy Kids. Postupne od roku 2009 sa realizoval už v 84 krajinách sveta a doposiaľ ním prešlo cca 8 miliónov detí. Je iniciovaný spoločnosťou Nestlé Slovensko a realizuje sa s odporúčaním MŠVVŠ SR. Odborným partnerom je ÚVZ SR. Hlavným cieľom projektu je motivovať žiakov základných škôl vo veku 9 - 12 rokov k vyváženému životnému štýlu, správnym stravovacím návykom a podporiť ich záujem o pohybové aktivity. Cieľovou skupinou sú žiaci 3. až 6. ročníka, ktorí sa zábavnou formou oboznámia so základnými zásadami zdravej a vyváženej stravy. Realizácia samotného projektu pozostáva z 2 prednášok na túto tému, ako aj z niekoľkých dobrovoľných súťaží, do ktorých sa môže škola zapojiť. ÚVZ SR v spolupráci s RÚVZ zabezpečuje realizáciu povinnej prednášky pre deti na školách na tému „Vyvážená strava“. Do projektu Viem, čo zjem bolo v školskom roku 2016/2017 zapojených celkovo 100 škôl, pričom celkovo sa prednášky „Prevencia nesprávneho stravovania“ zúčastnilo 8955 detí v rámci SR. V súčasnosti (školský rok 2017/2018) prebieha 2. ročník tohto projektu, kde už sú zapojené všetky školy v rámci SR, ktoré o tento projekt prejavili záujem.

ÚVZ SR ako člen medzirezortnej skupiny pod gesciou MPRV SR, spolupracoval pri realizácii programu „Školského ovocia a zeleniny“. Za rezort zdravotníctva pracovníci všetkých RÚVZ v SR realizovali sprievodné vzdelávacie aktivity. Bolo realizované priebežné hodnotenie vplyvu programu „Školského ovocia, zeleniny a mlieka“ na zvyšovanie zdravotného a nutričného uvedomenia u detí a rodičov.

Rok 2018

Odborná garancia formou školení bola poskytnutá aj v školskom roku 2017/2018 celosvetovému projektu „Viem, čo zjem“, ktorý vstúpil do základných škôl v školskom roku 2016/2017 so zameraním na podporu zdravého životného štýlu detí, ktorého organizátorom je Nestlé Slovensko. Do projektu Viem, čo zjem bolo v školskom roku 2017/2018 zapojených celkovo 87 škôl, teda 12 251 detí v rámci SR.

ÚVZ SR ako člen medzirezortnej skupiny pod gesciou MPRV SR, spolupracoval pri realizácii „Školského programu“ („Školský program“ spojil samostatne fungujúce programy,

program „Školské ovocie a zelenina“ a program „Školské mlieko“). Aj v školskom roku 2017/2018 uskutočňovali za rezort zdravotníctva pracovníci všetkých RÚVZ v SR početné sprievodné vzdelávacie aktivity.

ÚVZ SR v roku 2018 metodicky viedol RÚVZ v SR, ktoré vykonávali sprievodné edukačné aktivity organizované pri príležitosti „svetových dní“. Jednou z nich je medzinárodná aktivita s názvom Týždeň mozgu. Problematika vysokého výskytu nadváhy a obezity sa týka aj Slovenskej republiky. V roku 2018 sa Slovenská republika zapojila do kampane Európskeho dňa obezity pod názvom Slovenský deň obezity pod gesciou Obezitologickej sekcie Slovenskej diabetologickej spoločnosti, v roku 2018 sa konal 3. ročník. Akcia prebehla v 5 slovenských mestách a to Bratislava, Košice, Martin, Nitra, Banská Bystrica. Na tomto podujatí participuje každoročne niekoľko odborníkov, rovnako tak aj príslušné regionálne úrady verejného zdravotníctva - Poradne zdravia v mieste konania sa tejto akcie, ktoré zabezpečujú komplexné antropometrické merania a merania kardiovaskulárneho rizika. Pri príležitosti vyhláseného Svetového dňa potravy, 16. októbra 2018, bola poskytnutá odborná garancia k súťažnému projektu „Hovorme o jedle“, ktorého organizátorom je Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora a Centrum rozvoja znalostí o potravinách n.o.

Oblasť aktivity 6: Podpora fyzickej aktivity

Priorita: Zvýšiť pravidelnú účasť detí a mládeže pri športe alebo iných zdraviu prospešných pohybových aktivitách

Rok 2019

V rámci Európskeho týždňa športu, iniciatívy Európskej komisie na podporu športu a fyzickej aktivity, Národné športové centrum zastrešovalo a registrovalo vyše sto športových podujatí. V roku 2020 sa ambasádorom stal Ján Volko.

Roky 2020/2021

MŠVVŠ SR usmerňuje školy nasledovne:

- zapájať deti a žiakov do aktivít a programov, ktoré napomáhajú výchove k zdravému životnému štýlu a k ochrane fyzického, duševného a emočného zdravia,
- umožniť deťom využívať športoviská v areáli školy aj pred alebo po vyučovaní a počas prestávok,
- podporovať vzdelávania učiteľov v témach na podporu aktívneho životného štýlu a trvalo udržateľného správania,
- podporovať deti a žiakov v aktívnom transporte do a zo školy. Vytvárať vhodné podmienky pre odloženie bicykla, kolobežky alebo skateboardu.

MŠVVŠ SR spustilo novú aplikáciu HybSaDoma.sk, s cieľom pomôcť učiteľom telesnej výchovy, inštruktorom pohybovej výchovy a športovým trénerom viesť virtuálne hodiny telesnej výchovy z dôvodu prijatých opatrení pandémie COVID-19.

Oblasť aktivity 7: Monitorovanie a hodnotenie

Priorita: Monitorovať a hodnotiť výživový stav detí, mládeže, dospelých a ich správanie

Podiel obéznych detí v Slovenskej republike zodpovedá priemeru európskych krajín hodnotených v rámci projektu COSI. Prevalencia nadváhy a obezity u detí vo veku 7 – 8 rokov

v Slovenskej republike bola hodnotená v dvoch kolách v rámci projektu COSI – Iniciatíva WHO pre sledovanie obezity detí. Cieľom bolo zistiť prevalenciu nadváhy a obezity u slovenských detí v rámci WHO projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative) a porovnať dáta s údajmi celoštátneho antropometrického prieskumu z roku 2011 a okolitých európskych krajín. Podľa štúdie COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative), organizovanej WHO, bolo v roku 2015 v Slovenskej republike podľa národných kritérií 9,9 % chlapcov vo veku 8 rokov s nadhmotnosťou a 8,8 % obéznych chlapcov. Prevalencia nadhmotnosti u dievčat rovnakého veku sa zistila v 7,5 % a obezity 9,5 %. Prevalencia obezity je približne na úrovni priemeru rozvinutých európskych krajín a predstavuje u chlapcov 14,8 % podľa WHO a 8,8 % podľa IOTF (u dievčat 11,1 %, resp. 8,1 %)² v roku 2017.

Rok 2018

Dôležitou úlohou v činnosti verejného zdravotníctva na úseku hygieny detí a mládeže je aj účasť na plnení programov a projektov úradov verejného zdravotníctva, ktoré boli v roku 2018 zamerané na aktivity v súvislosti s nadhmotnosťou a obezitou detí a mládeže, zneužívaním návykových látok mladistvými a problematikou úrazov.

Rok 2019

RÚVZ v roku 2019 priebežne realizovali naplánované úlohy v rámci programu NAPPO. V súvislosti s plnením úlohy sa každoročne realizujú aktivity v oblasti podpory zdravého štartu do života, podpory zdravšieho prostredia v školách a realizácia aktivít súvisiacich s poskytovaním nutričného vzdelávania odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení. Každé tri roky sa realizujú aktivity v rámci priority v oblasti podpory pohybových aktivít.

V septembri 2019 prebehlo stretnutie pracovnej skupiny „Pohybová aktivita, prevencia nadváhy a obezity“ za účelom plánovania pokračovania realizácie úlohy č. 5.1.1 v roku 2020 a bola odsúhlasená potreba návrhu a vypracovania edukačnej intervencie, ktorá by mohla byť použitá pri nasledovných úlohách v oblasti podpory pohybovej aktivity so zámerom vyhodnotiť efektívnosť realizácie preventívneho intervenčného programu.

ÚVZ SR v roku 2019 metodicky viedol RÚVZ, ktoré vykonávali sprievodné edukačné aktivity organizované pri príležitosti „svetových dní“.

ZÁVER

Z odhadov vyplýva, že 37 % celkovej chorobnosti na Slovensku v roku 2017 bolo možné prisúdiť rizikovým faktorom súvisiacim so životným štýlom. Podľa údajov OECD bola prevalencia obezity za rok 2016 na Slovensku 16,3 % , pričom cieľ je zníženie miery obezity populácie zo 16,9 % v roku 2015 na 15,8 % v roku 2025. Cieľom by preto malo byť naďalej implementovať národné programy primárnej a sekundárnej prevencie ochorení, ktoré sú komplementárne, synergické a zároveň zabezpečia znižovanie nerovností v zdraví.

² <https://www.prolekare.cz/casopisy/cesko-slovenska-pediatric/2019-2-6/nadhmotnost-a-obezita-u-deti-vo-veku-7-8-rokov-vysledky-projektu-who-na-slovensku-109594>